

Gemeenteraad gemeente Berkelland

Zaaknummer : 1037898
Onderwerp : Vervuiling gronden Natuurpark Kronenkamp Neede
Verzonden : 12 DEC. 2024

Geachte leden van de raad,

In een deel van het weiland naast Natuurpark Kronenkamp in Neede is PCB (polychloorbifenylen) in de grond aangetroffen. Dit is ontdekt na diverse bodemonderzoeken die de gemeente heeft laten uitvoeren in samenwerking met de ODA (Omgevingsdienst Achterhoek). Met deze brief informeren we u over de geconstateerde bodemverontreiniging en de vervolgstappen die we gaan zetten.

Wat is er aangetroffen?

Op het weiland (in bovenstaande afbeelding tussen de rode lijnen) is PCB aangetroffen. PCB is een verzamelnaam voor stoffen die onder andere werden gebruikt als isolatievloeistof in transformatoren en condensatoren. Of als stabilisator in kunststoffen en weekmakers in verf. De stoffen kunnen kankerverwekkend zijn, maar vormen alleen een risico wanneer ze via de mond worden ingenomen. Nederland kent sinds 1985 een verbod op het gebruik en de productie van PCB.

Een eerste verkennend bodemonderzoek

In 2023 heeft een verkennend bodemonderzoek plaatsgevonden op het weiland naast de voormalige RWZI locatie Kronenkamp in Neede. Dit naar aanleiding van het verzoek van de Stichting Natuurpark Kronenkamp, erfpachter van het weiland, om een deel van het weiland te gebruiken als educatief natuurpark. Met daarbij ook het telen van groente en fruit. Uit het onderzoek kwamen verontreinigen naar voren op basis waarvan de ODA in december 2023 adviseerde om een

aanvullend onderzoek te laten uitvoeren.

Aanvullend bodemonderzoek

Het aanvullend bodemonderzoek voerde De Klinker Milieu Adviesbureau in juni 2024 uit. De ODA constateert op basis van dit onderzoek dat met name pcb's (én nikkel en minerale olie) in de bovengrond op een aanzienlijk deel van de grond aanwezig zijn. Vastgesteld is dat de bovengrond tot een diepte van 0,5 meter over het hele onderzoeksgebied is verontreinigd. De ODA stelt dat voorafgaand aan het gebruik als moestuin de pcb-houdende grond moet worden gesaneerd op basis van de zorgplicht. Hier hoort wel een afweging bij of de kosten in verhouding staan tot de behalen milieuwinst (redelijkheidsbeginsel).

Gezondheidsrisico's zijn beperkt

Omdat het weiland alleen als wandelgebied wordt gebruikt, zijn volgens de GGD de gezondheidsrisico's beperkt. Mensen worden niet direct blootgesteld aan de vervuilde grond. Het terrein hoeft dan ook niet te worden afgezet. Wel adviseert de GGD om het terrein anders in te richten dan als moestuin, boomgaard of speelgelegenheid. Een inrichting als park of openbaar groen kan bijvoorbeeld wel. Hierover gaat de gemeente nog in gesprek met de Stichting Natuurpark Kronenkamp. De Gezondheidsdienst voor de dieren concludeert dat het risico op vergiftiging bij het eten van planten (gras) die groeien in grond met de hoogste PCB-concentratie die is aangetroffen door dieren (paarden) laag is.

Wat is de oorzaak van de verontreiniging?

De oorzaak van de verontreiniging is lastig te achterhalen. Bekend is dat de gemeente Berkelland op 14 december 2010 het besluit nam om een tijdelijk baggerdepot toe te staan (tijdelijke ontheffing) op een aantal percelen in het gebied tussen de Fazantenweg, Merelweg en Barmentloo. Vóór die datum is de grond onder meer in gebruik geweest als zanddepot.

Vaststaat dat uit een nulmeting uit 2010, uitgevoerd vóór ingebruikname van het slibdepot, geen sprake was van verontreiniging met PCB. Helaas zijn er in de periode 2012 (einde slibdepot) en 2023 geen onderzoeken verricht op de betreffende locatie. Ook is niet duidelijk of en door wie er stortingen op de locatie hebben plaatsgevonden in de periode 2012 - 2018.

Wie is verantwoordelijk voor de vervuiling?

De gemeente Berkelland is verantwoordelijk. Dit omdat de vervuiling is ontstaan in de periode dat de gemeente Berkelland eigenaar was van het perceel. Daarom zijn wij ook verantwoordelijk voor de vervuiling en moet wij zorgen voor een oplossing.

Indicatie van de mogelijke saneringskosten

Onderzoeksbureau De Klinker heeft een voorzichtige berekening gemaakt voor een deelsanering (locatie geprojecteerde moestuin) en voor een volledige sanering van het gehele terrein. Deze zijn voorlopig begroot op € 47.500,00, ex. BTW respectievelijk € 300.000,00 ex BTW.

De vraag die nog voorgelegd dient te worden aan de ODA is in hoeverre de zorgplicht reikt in relatie tot de milieuwinst (redelijkheidsbeginsel).

De dubbele pet

De gemeente is in deze casus zowel handhaver als (verantwoordelijk) vervuiler van de locatie. Daarom is het zaak om adviezen over saneringsplicht en de mate waarin die plicht moet worden nagekomen te laten onderzoeken door externe, onafhankelijke partijen. Dit is om transparant te kunnen handelen en beslissen en belangenverstrengeling te voorkomen. Sinds de invoering van de Omgevingswet is de gemeente het bevoegd gezag.

Vervolgacties

1. In overleg met de ODA zal opdracht worden gegeven aan een adviesbureau om te onderzoeken wat redelijkerwijs van ons als gemeente verlangd kan worden om de vervuiling te beperken en hoe deze het beste ongedaan kan worden gemaakt. Hierbij dient dan een afweging te worden gemaakt in de te maken (sanering)kosten in relatie tot de mogelijk te behalen milieuwinst.

2. Na het bekend worden van de uitkomst van het onder 1 vermelde onderzoek gaan we in overleg met de Stichting Natuurpark Kronenkamp over in hoeverre zij bereid is af te zien van hun plannen en of zij bereid is om mee te werken aan een andere – ook voor haar aanvaardbare – invulling van de locatie. Daarbij moeten we rekening houden met het feit dat wij bij de uitgifte in erfpacht in 2018 hebben gegarandeerd in de uitgifte-overeenkomst en de notariële akte dat de stichting de gronden en opstallen konden gebruiken overeenkomstig hun (beoogde) gebruik. Dat kunnen we dus niet waarmaken.

Wij houden u verder op de hoogte indien de ontwikkelingen daartoe aanleiding geven.

Met vriendelijke groet,

Burgemeester en wethouders van Berkelland,

de secretaris,
drs. J. Jonker

de burgemeester,
drs. J.H.A. van Oostrum

-

Bijlagen

1. K23200150 Verkennend en aanvullende bodemonderzoek 2023;
2. 20231220 Advies acties bodem RWZI Kronenkamp;
3. K2420042 rapportage V02 juni 2024;
4. GGD advies bodemkwaliteit nabij RWZI;
5. Afwegingskader-redelijkerwijs-bodemzorgplicht.

Kopie aan: -archief